

УДК 342.95:629.4

Тимчишин Т.М.,
канд. юрид. наук, старший викладач
кафедри адміністративно-правових дисциплін
Львівського державного університету внутрішніх справ

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ НА ОБ'ЄКТАХ ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Стаття присвячена організації діяльності міліції на об'єктах транспортної інфраструктури. Досліджуються завдання та способи покращення роботи підрозділів міліції. Особливу увагу приділяється розвитку теоретичних основ реформування органів внутрішніх справ з метою оптимізації їх роботи шляхом розширення інформаційного, матеріально-технічного, та кадрового потенціалу.

Ключові слова: органи внутрішніх справ на об'єктах транспортної інфраструктури, інформаційні системи, кадровий потенціал.

Статья посвящена организации деятельности милиции на объектах транспортной инфраструктуры. Исследуются задачи и способы улучшения работы подразделений милиции. Особое внимание уделяется развитию теоретических основ реформирования органов внутренних дел с целью оптимизации их работы путем расширения информационного, материально-технического и кадрового потенциала.

Ключевые слова: органы внутренних дел на объектах транспортной инфраструктуры, информационные системы, кадровый потенциал.

This article is devoted to organization of the police functioning at transport infrastructure facilities. We study the problem and possible ways of improving police units. Special attention is paid to the development of theoretical grounds for reforming the internal

affairs bodies, in order to optimize their functioning through expanding of informational, material, technical, and staff potentials.

Key words: internal affairs bodies at transport infrastructure facilities, information systems, staff potential.

Постановка проблеми. В умовах процесу розбудови України як правової незалежної держави та прагнення вступу до європейської спільноти простежується тенденція до підвищення вимог ефективності правоохоронних органів. Пріоритетним напрямком розвитку стає оптимізація самої структури ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури, шляхом підвищення її інформаційного, матеріального-технічного забезпечення та кадрового потенціалу.

Аналіз дослідження даної проблеми. Визначальний вплив на реалізацію протидії адміністративним правопорушенням на залізничному транспорті органами внутрішніх справ свідчить різного роду забезпечення їх самих. Різні аспекти цього питання тією чи іншою мірою висвітлювались в роботах таких вчених, як: В.К. Гіжевського, В.Л. Грохольського, С.М. Гусарова, Є.В. Додіна, С.С. Єсімова, В.К. Колпакова, Р.А. Калюжного, Л.В. Ковалюка, М.В. Коваліва, В.Л. Ортицького, О.І. Остапенка, І.М. Пахомова, С.В. Петкова, Ю.І. Римаренка, В.О. Шамрая, П.Х. Ярмакі, Ю.В. Степаненка та інших.

Проте, недостатність наукових досліджень у цій сфері у цій сфері виявляється вагомою перепоною для створення міліцією високоефективної системи протидії правопорушенням на об'єктах транспортної інфраструктури. Такі обставини, якраз і обумовлюють пошук нових підходів для успішної євроінтеграції України.

Тому **метою дослідження** є проаналізувати та запропонувати можливі шляхи удосконалення, діяльності та вирішення окремих проблем органів внутрішніх справ на об'єктах транспортної інфраструктури.

Виклад основного матеріалу. Управління внутрішніми справами безперечно є самостійною галуззю державного управління, специфіка якої полягає в її правоохоронному характері. Але ще більшою специфікою володіє управління у

сфері правоохоронної діяльності на транспорті. Своєрідність якої зумовлюється подекуди іншими властивостями транспортного комплексу, як особливого об'єкта правоохоронної діяльності. Такі особливості викликали необхідність відокремлення в системі суб'єктів державного управління особливої керуючої підсистеми – органів внутрішніх справ на об'єктах транспортної інфраструктури.

Видається логічним, що «суб'єкт» управління, наділений певною владою, чи особливими правами та обов'язками, повинен бути належним чином забезпечений, в іншому випадку він буде абсолютно не здатний виконувати свої завдання та функції» [1, с. 32]. Отже можна припустити, що діяльність ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури може бути результативною лише в тому випадку, якщо для цього будуть створені всі необхідні умови. У свою чергу, створення таких умов – це проблема управління ресурсами, у вирішенні якої можуть виникати різні труднощі.

Оскільки ресурси бувають різноманітні, то для розвитку в ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури пріоритетне значення мають інформаційні, кадрові, фінансові та матеріально-технічні ресурси. Проблему ресурсів можна умовно розділити на дві частини: першу складають наявні ресурси, їх обсяг і якість; другу – організація їх використання. І чим менше ресурсів за обсягом, тим більше уваги слід приділяти організації їх використання.

Керуючись інформацією, яка міститься в щорічних аналітичних оглядах ОВС, відомостями про рівень ресурсного забезпечення ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури, можна зробити висновок про те, що в даний час зазначені органи функціонують на межі своїх можливостей. Практично всі ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури наводять переконливі дані про кадровий дефіцит, нестачу комп'ютерної, спеціальної техніки та витратних матеріалів до неї, автотранспорту, грошового та речового майна.

Аналіз літературних джерел та матеріалів практичної діяльності дозволяє запропонувати деякі шляхи покращення ресурсного забезпечення ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури. Додаткові інформаційні, матеріальні та людські

ресурси мають бути спрямовані в першу чергу на зміцнення основної ланки системи ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури – лінійних органів внутрішніх справ. Адже саме на них лягає основне навантаження по безпосередньому забезпеченню правопорядку. В іншому випадку службу в міліції на об'єктах транспортної інфраструктури буде важко зробити привабливою.

Першочергове значення в досягненні кінцевих результатів оперативно-службової діяльності має інформаційне забезпечення в ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури.

З урахуванням того, що щотижня тільки органами внутрішніх справ в видається велика кількість внутрішніх наказів, видається доцільним розширити комп'ютеризацію процесу забезпечення правовою інформацією в системі ОВС України.

В цілому інформаційне забезпечення діяльності ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури має вдосконалюватися в наступних основних напрямках:

- впровадження сучасних інформаційних технологій, що забезпечують розширення кола джерел і консолідацію масивів інформації, необхідної для ефективної протидії злочинам і адміністративно-правовим правопорушенням, а також скорочення часу отримання запиту необхідних даних [2, с. 56];

- ініціювання двохсторонніх зв'язків із зовнішнім середовищем (безпосередньо за допомогою ЗМІ, з використанням технічних засобів) з метою отримання додаткової інформації для боротьби з правопорушеннями, підвищення інформування громадян про стан правопорядку, завдання, функції та результати роботи в ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури, створення позитивного образу співробітника міліції на об'єктах транспортної інфраструктури;

- комп'ютеризація внутрішньосистемного управління в ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури, спрямована на вивільнення управлінських працівників від рутинної «паперової» роботи, і підвищення оперативності та інформаційної обґрунтованості прийняття управлінських рішень, дієвості організації та контролю за виконання.

В даний час в ОВС функціонує кілька інформаційних систем, проте видається доцільним розвивати найдосконалішу з них «Інтегровану інформаційно-пошукову систему ОВС» (ІПС ОВС) до якої входять: «Особа»; «Розшук»; «Пізнання»; «Номерні речі»; «Антикваріат»; «Автомобілотранспорт»; «Арсенал»; «АПРА»; «Втрачені паспорти» [3].

З метою підвищення ефективності роботи в ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури в перспективі необхідно вжити цілий комплекс заходів технічного, правового та організаційного характеру. Зокрема, потрібно:

- збільшити кількість автоматизованих робочих систем протидії правопорушенням, що дозволяють проводити перевірку громадян безпосередньо в пасажиропотоку, в рухомому складі в режимі віддаленого доступу до баз даних МВС, а також інформаційних центрів органів управління транспортом. Слід відмітити, що забезпечення інформаційною підтримкою мобільних оперативно-пошукових груп, нарядів супроводу та оперативних співробітників ОВС на транспорті є однією з найактуальніших проблем на залізничному транспорті. Незважаючи на те, що сьогодні розроблені і впроваджені десятки інформаційних баз даних, доступ до них, як правило, здійснюється тільки з стаціонарних пунктів, оснащених телекомунікаційним обладнанням [4];

- створити на базі МВС України єдиний центр (центральний вузол) комутації на базі «ІПС ОВС», що дозволить централізувати ведення вартового контролю, забезпечити координацію комунікативних зв'язків між органами внутрішніх справ на об'єктах транспортної інфраструктури, консолідувати потоки інформації та активізувати роботу з удосконалення системи;

- забезпечити підключення ОВС на транспорті до цифрових каналів зв'язку магістральної системи передачі даних МВС України «Особа»;

- вирішити питання про підключення всіх ОВС на транспорті до волоконно-оптичної мережі;

- скоротити часові інтервали отримання даних про пасажирів, маючи на увазі кінцевою метою роботу «ІПС ОВС» у півгодинному режимі отримання інформації або в режимі

реального часу. Мета – домогтися максимальної відповідності між кількістю виявлених осіб, які підлягають затриманню або контролю, і кількістю затриманих або взятих під контроль осіб;

- використовувати можливості «ІПС ОВС» у сфері вантажних перевезень. Для наукового і технічного опрацювання цього питання доцільно створити робочу групу з представників ОВС на транспорті, базового МВС, та провести відповідне експериментальне впровадження, а також науково-дослідних установ Міністерства Внутрішніх Справ України і Міністерства Інфраструктури України;

- в рамках Державного замовлення і за допомогою інших джерел оснастити новітніми засобами комунікації, ємними пристроями зберігання інформації, комп'ютерною технікою, планшетами сучасних модифікацій, а також необхідно модернізувати сервери усіх МВС та лінійних органів внутрішніх справ на залізничному транспорті;

- передбачити цільове фінансування на постійній основі авторського супроводу програмно-технічного комплексу «ІПС ОВС», так як у випадку зміни формату даних, забезпечення нормальної роботи системи буде утруднено;

- провести курси навчання операторів серверів «ІПС ОВС».

Також корисним для підрозділів ОВС є створення локальних мереж. Особливу увагу потрібно приділити розробці й впровадженню засобів комунікації з територіальними органами внутрішніх справ та з іншими суб'єктами правоохоронної діяльності. Використовується інформаційний потенціал залізниць та інших транспортних організацій [5, с. 35].

Так, за допомогою автоматизованої системи оперативного управління перевезеннями (АСОУП) і комплексу систем автоматизованих робочих місць (КСАРМ), здійснюється контроль за проходженням вагонів з вантажами по ділянках обслуговування. Опрацьовуються питання використання автоматизованих систем комерційного огляду поїздів і вагонів (АСКОПВ).

Матеріально-технічне забезпечення правоохоронних органів О. Бандурка визначив як систему товарно-грошових і

господарських відносин, що виникають між центральними апаратами відповідних правоохоронних органів, органами влади, підприємствами, організаціями, фізичними особами, з одного боку, і правоохоронними органами та їхніми підрозділами – з другого, в процесі централізованого постачання матеріальних, технічних і військових ресурсів (сировина, паливо, обладнання, речове майно, зброя, боєприпаси й матеріали); виконання договорів купівлі-продажу (оптова торгівля), реалізації фондів, комісійного й роздрібного продажу продуктів і засобів виробництва; надання матеріально-технічної допомоги та фінансування їх діяльності [6, с. 17].

Виходячи з наведених визначень, можна класифікувати ресурси, що використовуються системою правоохоронних органів, залежно від їхньої ролі, матеріального управління й особливостей впливу на процес функціонування правоохоронних органів, при цьому кожен із видів ресурсів поділяється на підвиди:

- фінансові ресурси;
- матеріальні ресурси;
- технічні ресурси.

Перспективи поліпшення фінансового та матеріально-технічного забезпечення діяльності в ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури багато в чому залежать від ставлення законодавчих (представницьких) і виконавчих органів влади всіх рівнів до проблеми забезпечення правопорядку в транспортному комплексі країни. Разом з тим певні ініціативи в цьому напрямку необхідно виділити і самим ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури, доводячи до вищих інстанцій об'єктивну інформацію про стан справ у цій галузі. Основою концептуальних заходів в аналізованому напрямі має стати той принцип, що керівник органу внутрішніх справ не повинен день у день думати про те, як зберегти професійні кадри і здатність підрозділу боротися з правопорушеннями в умовах постійного дефіциту фінансових і матеріально-технічних ресурсів.

З метою виправлення такого становища можна запропонувати:

- розглянути питання про можливість відрاهування на фінансове та матеріально-технічне забезпечення в ОВС на

об'єктах транспортної інфраструктури фіксованого відсотка прибутку підприємств транспорту, нормативно встановленої частини сум штрафів, що стягуються за адміністративні правопорушення на транспорті, а також частини коштів, отриманих в результаті відшкодування збитку по кримінальних справах;

- здійснювати централізоване матеріально-технічне та фінансове забезпечення в ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури в обсязі встановлених норм, на регулярній основі, за всіма статтями витрат і на рівних умовах з територіальними органами внутрішніх справ;

- ініціювати обов'язкове включення заходів з фінансового та матеріально-технічного забезпечення в ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури у регіональні програми боротьби зі злочинами та іншими правопорушеннями.

У сучасних умовах актуалізувалася проблема збереження і зміцнення кадрового потенціалу в ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури. Пропонуються наступні шляхи її вирішення:

- підвищити роль керівників органів внутрішніх справ та їх структурних підрозділів, кадрових апаратів, підрозділів правового забезпечення, прес-служб, атестаційних комісій, навчальних центрів, рад ветеранів, наставників, судів честі у вихованні, професійній підготовці кадрів і зміцненні законності та службової дисципліни;

- підвищити якість початкової та службової підготовки співробітників, задіяти в проведенні занять висококваліфікованих співробітників та ветеранів в ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури, вишукати кошти для організації навчального процесу на базі навчальних центрів ОВС з виходом на практичні заняття на реальні об'єкти транспорту [7];

- здійснювати роботу з підбору кадрів на підприємствах і в навчальних установах транспорту, організовувати проходження студентами та учнями практики в ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури;

- зняти обмеження в прийомі на службу в органи внутрішніх справ за мотивами не проходження служби за

призовом у Збройних Силах України, а також дозволити надходження на службу в органи внутрішніх справ із Збройних Сил України способом кадрової ротації, а не через звільнення;

- ввести обов'язкове проходження особовим складом в ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури (не рідше одного разу на п'ять років) на базі навчальних центрів МВС курсів підвищення кваліфікації;

- розробити та впровадити систему заохочення співробітників транспортної міліції за позитивні показники в роботі, зробивши її мінімально залежною від розсуду керівників;

- створити для в ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури службовий житловий фонд.

Висновки. Проблема розвитку ОВС на об'єктах транспортної інфраструктури і вдосконалення їх оперативно-службової діяльності – це багато в чому проблема ресурсів. Зміни в макрооточенні, а також у безпосередньому середовищі функціонування ОВС на транспорті повинні викликати адекватні зміни ресурсних потенціалів керуючого суб'єкту, які щоразу приводили б систему управління в збалансований стан. При цьому бажано, щоб управлінські рішення, пов'язані з реакцією суб'єкта управління на зовнішні взаємодії, мали не тільки компенсаційний, а й попереджувальний характер.

Література:

1. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления : учебник / Г.В. Атаманчук. — М. : Издательство «Омега Л», 2010. – 525 с.

2. Медведєва В. Становлення інформаційно-комунікаційних технологій у діяльності інформаційно-аналітичних служб бібліотек (на прикладі Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади НБУВ) : монографія / Валентина Медведєва ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. – 180 с.

3. Про затвердження Положення про Інтегровану інформаційно-пошукову систему органів внутрішніх справ МВС України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 12.10.2009 № 436 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

4. Про затвердження Положення про єдину цифрову відомчу телекомунікаційну мережу МВС України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 17.02.2015 № 169 // [Електронний

ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

5. Бабакін В.В., Жалгунова С.А. Проблемні питання інформаційного забезпечення діяльності ОВС // Науковий вісник ЮА МВС. – 2005. – № 3. – С.32-38.

6. Бандурка О. М., Соболев В. О. Теорія та методи роботи з персоналом в органах внутрішніх справ: Підручник. – Х.: Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2000. – 480 с.

7. Про затвердження Положення з організації професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу МВС України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 13.04.2012 № 318 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>